New York Times bestseleris nr. 1

NYKSTANTYS SAITAI

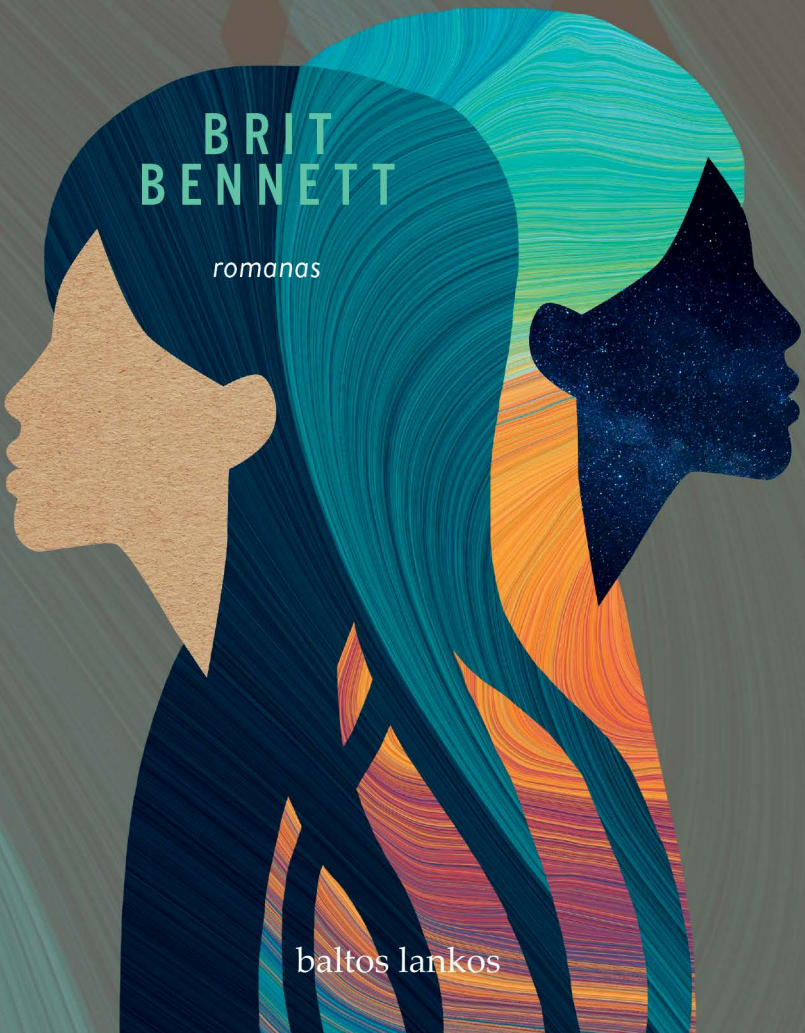

BRIT BENNETT

romanas

baltos lankos

Brit Bennett

Nykstantys saitai

romanas

Iš anglų kalbos vertė Rita Pilkauskaitė

baltos lankos

1

Tą rytą, kai viena iš dingusių dvynių grįžo į Malardą, Lu Lebonas atbėgo į užkandinę pranešti naujienos – dar ir dabar, praėjus daugeliui metų, visi prisimena, kaip sunkiai dūsuodamas ir suprakaitavęs, net patamsėjusia iškirpte ir persimainęs iš nuostabos jis įskubėjo pro stiklines duris. Gal dešimt užsimiegojusių lankytojų subruzdo aplink jį, bet daug kas melavo esą irgi ten buvę, bent kartą tapę tokio nepaprasto nutikimo liudininkais. Mat nuo tada, kai dingo Vinjė dvynės, tame mažame atkampiame miestelyje nieko įsimintino nebuvo įvykę. Tačiau tą 1968 metų balandžio rytą susiruošęs į darbą Lu pastebėjo Patridžo keliu einančią Dezirę Vinjė, nešiną odiniu lagaminėliu. Nė kiek nepasikeitusią nuo tada, kai pradingo šešiolikos, tokią pat liekną, oda – drėgno smėlio spalvos. Jos beklubis kūnas priminė vėjo lankstomą šaką. Nulenkusi galvą sparčiai žingsniavo ir – čia Lu, tarsi pranešėjas, padarė pauzę – už rankos vedėsi septynerių aštuonerių metų kaip derva juodą mergaitę.

– Kone mėlyną, – tarė jis. – Tarsi būtų atskraidinta tiesiai iš Afrikos.

Užkandinėje „Lu kiaušinienė“ žmonės puolė spėlioti. Virėjas svarstė, ar tikrai tai būta Dezirės, juk gegužę Lu sueis šešiasdešimt, o jis vis dar per daug pasipūtęs nešioti akinius. Padavėja

neabejojo – net ir aklas atpažintų Vinjė mergaitę ir tai tikrai negalėjo būti jos sesuo. Pamiršę kukurūzų košę ir kiaušinius ant prekystalio, pusryčiautojai aptarinėjo Vinjė kvailumą – kieno, po galais, tas juodas vaikas? Nejaugi Dezirės?

– Kieno gi daugiau? – atšovė Lu ir nuo stalo pagriebęs saują servetėlių ėmė šluostytis sudrėkusią kaktą.

– Gal priglaudė našlaitę?

– Argi Dezirė būtų pagimdžiusi tokį juodą vaiką?

– Ką, ar Dezirė ne iš tų, kuri galėtų paimti našlaitę?

Be abejo, ne. Dezirė buvo savanaudė. Jau ką, o šitą tai jie gerai atsimena, daugiau nelabai ką ir beatmena. Praėjo keturiolika metų, kai dvynės išvyko, – kone tiek pat, kiek žmonės jas pažinojo. Po Įkūrėjo dienos šokių ėmė ir pradingo iš lovos, motinai miegant kitame koridoriaus gale. Vieną rytą dvynės spietėsi priešais vonios veidrodį – keturios plaukus besišukuojančios vienodos merginos. O kitą jų lova buvo tuščia: Stelos pusė paklota tvarkingai, o Dezirės paskubomis. Visą rytą miestelio žmonės jų ieškojo, šaukė miške vardais, kvailai spėliojo, ar nebus kas išsivedęs. Toks netikėtas jų dingimas atrodė lyg pagrobimas, tąkart visi Malardo nusidėjėliai buvo pamiršti.

Savaime suprantama, tiesos būta nei grėsmingos, nei paslaptingos: netrukus dvynės išdygo Naujajame Orleane, savanaudės mergaitės bėgo nuo atsakomybės. Ilgai jos ten neišbūsiančios. Gyvenimas mieste išvarginsiąs. Pasibaigus pinigams ir išgaravus įžūlumui, ašarodamos sugrįšiančios namo pas motiną. Tačiau jos negrįžo. Po metų dvynės išsiskyrė, jų gyvenimai perskilo lygiai taip, kaip bendras kiaušinėlis. Stela tapo baltąja, o Dezirė ištekėjo už tamsiausio juodaodžio, kokį tik rado.

O dabar vienas Dievas težino, kodėl sugrįžo. Gal išsiilgo namų? Gal po tiek metų pasiilgo motinos, o gal nori

pasipuikuoti savo juoda dukra? Malarde niekas nesituokdavo su juodukais. Niekas ir neišvykdavo, bet Dezirė tai padarė. Tačiau ištekėti už juoduko ir per visą miestelį pervesti jo juodmelsvį vaiką – to jau per daug.

Lu užkandinėje žmonės išsiskirstė: virėjas užsimaukšlino plaukų tinklelį, padavėja ant stalo skaičiavo centus, darbininkai su kombinezonais paskubomis maukė kavą prieš eidami į naftos perdirbimo gamyklą. Palinkęs prie purvino lango Lu žvelgė į kelią. Reikia paskambinti Adelei Vinjė. Negerai būti užkluptai savos dukters po visko, ką teko išgyventi. O Dezirė dar ir su tuo juodu vaiku. Viešpatie. Jis pakėlė telefono ragelį.

– Manai, ketina pasilikt? – paklausė virėjas.

– Kas žino. Bet ji kaip reikiant skubėjo, – atsakė Lu. – Kažin, ko taip lėkė? Į mane nė nepažvelgė, kaip ėjo, taip ir praėjo.

– Pasipūtusi. Ir ko jai pūstis?

– Viešpatie, nesu regėjęs tokio juodo vaiko, – stebėjosi Lu.

Tai buvo keistas miestelis.

Malardo vardą gavęs dėl ryžių laukuose ir pelkėse gyvenančių didžiųjų ančių. Kaip ir bet kuris kitas miestelis, jis įkūnijo labiau idėją nei vietą. Toji idėja 1848 metais gimė Alfonsui Dekvi stovint cukranendrių laukuose, paveldėtuose iš tėvo, kuriam seniau ir pats priklausė. Po tėvo mirties laisvas tapęs sūnus ant tos žemės norėjo pastatyti ką nors tokio, kas išliktų amžiams. Miestą tokiems žmonėms kaip jis, kurių niekas nepripažins baltaisiais, tačiau kurie atsisako būti laikomi juodaisiais. Tarpinę vietą. Amžiną atilsį motina nekentė šviesios jo odos ir mažą laikydavo saulėje maldaudama patamsėti. Galbūt taip ir gimė svajonė apie tokį miestą. Už brangiai paveldėtą šviesią odą jam teko sumokėti vienatve. Jis vedė už save dar

šviesesnę mulatę. Jai laukiantis jų pirmagimio, Alfonsas Dekvi įsivaizdavo dar šviesesnius proanūkius, kaip nuolat grietinėle praskiedžiamą kavos puodelį. Dar tobulesni juodaodžiai. Su kiekviena karta vis šviesesni.

Netrukus prisijungė ir kiti. Netrukus idėja tapo neatsiejama nuo vietos ir garsas apie Malardą pasklido po Sent Landrio apygardą. Spalvotieji* apie jį šnabždėjosi ir stebėjosi. Baltieji negalėjo patikėti, kad toks yra. Kai 1938 metais buvo pastatyta Šv. Kotrynos bažnyčia, vyskupija iš Dublino atsiuntė jauną kunigą, ir atvykėlis manė pasiklydęs. Argi vyskupas nesakė, kad Malarde gyvena ne baltieji? O kas čia tokie vaikštinėja? Šviesiaplaukiai ir raudonplaukiai – visi šviesios odos, tamsiausias iš jų panašus į graiką. Ar tokius Amerikoje vadina spalvotaisiais ir baltieji nori nuo jų atsiriboti? O kaipgi jie juos atskiria?

Gimus Vinjė dvynėms, Alfonsas Dekvi jau buvo seniai miręs. Tačiau proproproanūkės, norėdamos to ar ne, paveldėjo jo palikimą. Net Dezirė, kuriai nepatiko Įkūrėjo dienos šventė ir kuri mokykloje vartydavo akis kam nors paminėjus įkūrėją, tarsi šis nieko bendro su ja neturėtų. Dvynėms dingus, žmonės tai prisiminė. Kaip Dezirė kratėsi miestelio, nors būti jo dalimi – jos prigimtinė teisė. Manė galinti nusikratyti praeities, lyg ant peties uždėtos rankos. Galima pabėgti iš miestelio, bet nuo savo kraujo nepabėgsi. Kažkodėl Vinjė dvynės manė sugebėsiančios ir viena, ir kita.

* *Coloured* (angl.) – seniau taip vadinti mišrios europietiškos (baltaodžių) ir afrikietiškos (juodaodžių) arba azijietiškos kilmės žmonės. Autorė sąmoningai vartoja pasenusį įžeidžiamą žodį, nurodantį į tų laikų rasinę segregaciją ir diskriminaciją (čia ir toliau – vert. past.).

Vis dėlto jei Alfonsas Dekvi būtų galėjęs pasivaikščioti po miestelį, kurį kadaise įsivaizdavo, būtų pamalonintas išvydęs savo proproproanūkes. Dvynukės, šviesiaodės, rudų akių, banguotais plaukais. Būtų jį sužavėjusios. Už savo tėvus truputį tobulesni vaikai. Ar gali būti kas nors nuostabiau?

Vinjė dvynės pradingo 1954 metų rugpjūčio keturioliktąją, iškart po Įkūrėjo dienos šokių, kaip vėliau visiems paaiškėjo – jos taip buvo suplanavusios iš anksto. Stela, protingoji dvynė, numatė, kad miestelis bus išsiblaškęs. Apgirtęs nuo saulės po ilgos šventės pagrindinėje aikštėje, kur mėsininkas Vilis Li rūkė šonkauliukus, krūtininę ir aštrias dešreles. Paskui meras Fonteno sakė kalbą, kunigas Kavenas laimino maistą, tėvams meldžiantis iš jų laikomų lėkščių nenuoramos vaikai knaibė traškią vištienos odelę. Ilgą šventinę popietę skambant muzikai pratęsė šokiai iki išnaktų mokyklos sporto salėje, po jų suaugusieji, prieš kelias valandas toje salėje švelniai prisiminę savo jaunas dieneles, šlitiniavo namo padauginę Trinitės Tjeri romo punšo.

Įprastą naktį Salis Delafasas būtų žvilgtelėjęs pro langą ir pamatęs mėnesienoje einančias dvi mergaites. Adelė Vinjė būtų išgirdusi girgždant grindis. Net Lu Lebonas uždarydamas užkandinę gal būtų pastebėjęs dvynes pro aprūkusį langų stiklą. Bet Įkūrėjo dieną „Lu kiaušinienė“ anksti užsidarė. Staiga pažvalėjęs Salis užsiliūliavo su žmona. Išgėrusi romo punšo Adelė knarkė sapnuodama, kaip absolventų vakare šoka su savo vyru. Niekas nepastebėjo paslapčia išeinančių dvynių, kaip jos ir numatė.

Tačiau tai buvo visai ne Stelos sumanymas – Dezirė nusprendė pabėgti po šventės. O tai veikiausiai neturėtų stebinti.

Juk daug metų visiems, kas tik klausydavosi, ji pasakodavo, kaip nekantraujanti išvykti iš Malardo. Dažniausiai Stelai: sesuo kantriai išklausydavo, kaip klausytis iliuzijų seniai pratusi mergaitė. Stelai išvykti iš Malardo atrodė taip pat neįtikima kaip nuskristi į Kiniją. Teoriškai įmanoma, bet ji niekada neįsivaizdavo savęs tai darančios. Tačiau Dezirė visados svajojo apie gyvenimą už šio miesteliūkščio. Penkių centų kino teatre Opelusase dvynėms žiūrint filmą „Atostogos Romoje", Dezirė vos girdėjo dialogus, kitiems spalvotiesiems vaikams balkone iš nuobodulio triukšmaujant ir mėtant kukurūzų spragėsius į apačioj sėdinčius baltuosius. Tačiau ji pakerėta sėdėjo prisispaudusi prie turėklų ir įsivaizdavo, kaip virš debesų skrieja kažkur toli į Paryžių ar Romą. Net Naujajame Orleane dar nėra buvusi, nors iki jo tik dvi valandos kelio.

– Ten tavęs laukia tik palaidas gyvenimas, – sakydavo motina, ir Dezirė tik dar labiau užsinorėdavo išvykti. Dvynės pažinojo mergaitę vardu Fara Tibodo. Prieš metus ji pabėgo į miestą ir tai atrodė taip paprasta. Negi būtų sunku išvykti, jei vos metais už jas vyresnė Fara tai padarė? Dezirė įsivaizduodavo, kaip pabėga į miestą ir tampa aktore. Ji tik kartą gyvenime devintoje klasėje vaidino „Romeo ir Džuljetoje" ir stovėdama vidury scenos akimirką pajuto, kad gal Malardas ir nėra nuobodžiausias miestukas Amerikoje. Vienaklasiai ją sveikino, Stela pranyko sporto salės tamsoje, bent kartą Dezirė pasijuto išties savimi o ne dvynė ar viena poros pusė. Tačiau kitais metais Violos vaidmens „Dvyliktojoje naktyje" nebegavo. Jis atiteko mero dukrai, jos tėvui paskutinę akimirką parėmus mokyklą nemenka pinigų suma. Visą šventinį vakarą širsdama praleido scenos užkulisiuose, o Merė Lu Fonteno šypsojosi ir

mojavo žiūrovams; po vaidinimo Dezirė pasakė seseriai norinti kuo greičiau išvykti iš Malardo.

– Tu visada taip sakai, – tarė Stela.

– Nes tai visada tiesa.

Tačiau iš tiesų buvo ne taip. Ji ne tiek nemėgo Malardo, kiek gyvendama tokiam mažam miestely jautėsi tarsi spąstuose. Visą gyvenimą klampojo tais pačiais dulkėtais keliais, išraižė savo inicialus mokyklinio suolo, prie kurio seniau sėdėjo jos motina, apačioje, o vieną dieną tuos įbrėžimus pirštais lies jos vaikai. Mokykla nuo seno buvo tame pačiame pastate, visos klasės kartu, todėl net ir perėjus iš pradinės į vidurinę niekas nepasikeitė, tiesiog persikėlė kitapus koridoriaus. Galbūt jai būtų pavykę visa tai ištverti, jei ne perdėtas miestelio dėmesys šviesiai odai. Silis Giloris ir Džekas Ričardas kirpykloje ginčijosi, kurio žmona šviesesnė, motina visada jai įkandin šaukdavo nepamiršti užsidėti skrybėlės, o žmonės tikėjo: jei nėščia moteris gers kavą ar valgys šokoladą, gali gimti tamsiaodis vaikas, ir panašiais niekais. Jos tėvas buvo tokio šviesaus gymio, kad šaltą rytą vidinėje jo rankos pusėje matydavo melsvas kraujagysles. Tačiau tai nieko nereiškė jį užpuolusiems baltaodžiams, tad kodėl gi po viso to jai turėtų rūpėti šviesi oda?

Ji menkai prisiminė tėvą ir tai truputį baugino. Gyvenimas iki jo mirties atrodė lyg kažkieno pasakojimas. Laikai, kai motinai nereikėjo keltis saulei tekant ir eiti tvarkyti baltaodžių namų arba savaitgaliais pasiimti skalbti, o jų svetainėje vingiuodavo išdžiaustyti skalbiniai. Dvynukės mėgdavo slėptis už paklodžių ir užtiesalų, kol Dezirė, suvokusi, kad namie nuolat pilna svetimų žmonių nešvarių skalbinių, pasijuto pažeminta.

– Jeigu būtų tiesa, tai ką nors darytum, – tarė Stela.

Ji visada buvo tokia praktiška. Sekmadienio vakarais Stela išsilygindavo drabužius visai savaitei, o Dezirė, priešingai, kas rytą lakstydavo ieškodama švarios suknelės ir baigdama ruošti kuprinės gilumoje nugrūstus namų darbus. Stelai patiko mokykla. Nuo darželio iš aritmetikos gaudavo geriausius pažymius, dešimtoje klasėje mokytoja Belton net leido jai pravesti kelias pamokas žemesnėms klasėms. Ji padovanojo Stelai sutrintą algebros vadovėlį iš studijų Spelmano universitete laikų, ir Stela leisdavo laiką lovoje šifruodama keistas formas ir ilgas virtines skliausteliuose įsitaisiusių skaičių. Kartą paėmusi Dezirė pervertė vadovėlį, bet lygtys jai priminė senovinį raštą, o Stela atėmė iš jos, tarsi Dezirė savo žvilgsniu būtų jį suteršusi.

Stela norėjo vieną dieną tapti Malardo vidurinės mokytoja. Tačiau bandant įsivaizduoti savo ateitį Malarde, visą laiką vienoda vaga tekantį gyvenimą, Dezirei sugniauždavo gerklę. Jai užsiminus apie išvykimą, Stela nesileisdavo į kalbas.

– Negalim palikti mamos, – toks būdavo jos atsakymas ir sudrausminta Dezirė nutildavo.

Ji ir taip tiek daug prarado – šių žodžių garsiai ištarti neprireikdavo.

Paskutinę dvynių dieną dešimtoje klasėje atėjusi iš darbo motina pareiškė, kad jos rudenį nebegrįš į mokyklą. Jau užtektinai prisimokiusios, tarė ji, iš lėto sėsdamasi ant sofos pailsinti nuvargusių kojų, turėsiančios pradėti dirbti. Šešiolikmetės dvynės apstulbo, nors galbūt Stela ir buvo pastebėjusi dažnesnes sąskaitas, o Dezirė gal ir spėliojo, kodėl pastarąjį mėnesį motina dukart siuntė ją pas Fonteno pasiskolinti pinigų. Vis dėlto mergaitės tylėdamos susižvalgė, motinai atsirišant batų raištelius. Stela atrodė taip, lyg jai kas būtų spyręs į pilvą.

– Bet aš galiu ir dirbti, ir mokytis, – tarė ji. – Ką nors sugalvosiu...

– Negali, mieloji, – atsakė motina. – Dieną reiks dirbti. Žinai, kad neprašyčiau, jei nereiktų.

– Žinau, bet...

– Nansė Belton jau leido tau mokyti kitus. Kam tau dar mokytis?

Motina jau suradusi joms darbą tvarkyti namą Opelusase ir jos galėsiančios pradėti iš ryto. Dezirė nemėgo padėti motinai prie ruošos. Murkdyti rankas purvinose pamazgose, kūprintis su šluota, žinodama, kad vieną dieną ir jos pirštai nuo baltaodžių drabužių skalbimo sustorės ir sugrubs. Tačiau bent jau nebereiks ruošti namų darbų, mokytis ir kalti, sėdėti iki gyvo kaulo įgrisusiose pamokose. Ji suaugo. Pagaliau prasidės tikras gyvenimas. Dvynėms pradėjus ruošti pietus, Stela tylėjo ir paniurusi kriauklėje plovė morkas.

– Aš galvojau... – ištarė ji. – Tik pamaniau...

Ji norėjo studijuoti koledže ir, žinoma, būtų įstojusi į Spelmano ar Hovardo universitetą, ar kur kitur. Dezirę toji mintis gąsdino – Stela be jos išvyks gyventi į Atlantą ar Vašingtoną. Dabar jai truputį palengvėjo, nes Stela negalės jos palikti. Tačiau pagailo nusiminusios sesers.

– Vis tiek galėsi stoti, – guodė Dezirė. – Vėliau.

– Kaip? Pirma reikia užbaigti vidurinę.

– Tai ir užbaigsi. Galėsi mokytis vakarais. Kaipmat pabaigsi, juk žinai.

Stela toliau tylėdama pjaustė morkas troškiniui. Suprato, kad motinai sunku jas išlaikyti, todėl nė už ką neprieštaraus jos sprendimui. Tačiau nuo jaudulio jai išsprūdo peilis ir įsipjovė į pirštą.

– Po velnių! – garsiai sukuždėjo, šalia stovinti Dezirė net krūptelėjo.

Stela niekad nesikeikdavo, ypač motinai girdint. Ji numetė peilį, iš smiliaus tekėjo plona kraujo srovelė, negalvodama Dezirė įsikišo kraujuojantį Stelos pirštą į burną, kaip darydavo maža būdama, kad Stela nustotų verkti. Ir nors dabar jos jau per didelės taip elgtis, bet vis tiek nepaleido Stelos piršto, burnoje jausdama stiprų kraujo skonį. Stela žiūrėjo į ją tylėdama. Akys sudrėko, tačiau ji nepravirko.

– Kaip bjauru, – tarė Stela, bet piršto neištraukė.

Visą vasarą dvynės ryte autobusu važiuodavo į Opelusasą, ten prisistatydavo prie milžiniško balto namo už geležinių vartų, puoštų baltais marmuriniais liūtais. Šie atrodė tokie nenatūralūs ir juokingi, kad pirmą kartą išvydusi Dezirė nusijuokė, tačiau Stela atsargiai žvelgė į liūtus, lyg jie galėtų bet kurią akimirką atgyti ir ją sudraskyti. Motinai suradus joms darbą, Dezirė žinojo, kad tai bus turtinga baltųjų šeima. Tačiau nesitikėjo tokio namo: krištolinis sietynas kabojo taip aukštai, kad valant dulkes tekdavo užsilipti ant paties kopėčių viršaus, o skudurėliu braukiant per ilgų įvijų laiptų turėklus imdavo suktis galva. Šluojant didžiulę virtuvę kai kurie prietaisai atrodydavo tokie futuristiniai ir naujoviški, kad net neišmanė, kam jie skirti.

Kartais pasimesdavo nuo Stelos ir paskui jos ieškodavo, nedrįsdama šaukti vardu, kad neaidėtų lubomis. Sykį rado ją blizginančią tualetinį staliuką miegamajame, ilgesingai žvelgiančią į veidrodį, papuoštą losjonų buteliukais, lyg pati būtų norėjusi sėdėti ant tos ištaigingos kėdutės ir kvapniu kremu kaip Odrė Hebern teptis rankas. Tiesiog žavėtis savimi, lyg gyvendama pasauly, kur moterys šitaip elgiasi. Bet veidrody

pamačiusi Dezirės atspindį, Stela nusisuko kone susigėdusi, kad buvo užklupta išvis ko nors norinti.

Šeimos pavardė buvo Diuponai. Švelnių šviesių plaukų žmona visą popietę sėdėdavo susidėjusi rankas ir iš nuobodulio apsunkusiais vokais. Vyras dirbo Sent Landrio bankininkystės ir investicijų fondo kompanijoje. Du berniukai, besistumdantys priešais spalvotą televizorių, – pirmą kartą regėjo tokį akyse, – ir dieglių kamuojamas plikas kūdikis. Pirmą dieną atėjus į darbą, ponia Diupon valandėlę tiriamai žvelgė į dvynukes ir abejingai vyrui tarė:

– Kokios gražios mergaitės. Tokios šviesios, ar ne?

Ponas Diuponas tik linktelėjo. Jis buvo nerangus ir negrabus vyras su tokiais storais apvalių akinių stiklais, kad akys pūpsojo lyg kamuoliukai. Kaskart praeidamas pro Dezirę klausiamai pakreipdavo galvą.

– Kuri tu būsi? – paklausdavo jis.

– Stela, – kartais juokais atsakydavo.

Ji visada buvo didelė melagė. Melas ir vaidyba skiriasi tik tuo, kad publika žino, jog vaidini, tačiau vis vien tai būdavo vaidyba. Stela niekada nenorėdavo susikeisti vietomis. Jai atrodydavo, kad jas pričiups, tačiau meluoti, kaip ir vaidinti, įmanoma tik tada, jei tam visiškai atsiduodi. Dezirė daug metų praleido stebėdama Stelą. Kaip ji žaidžia su suknelės kraštu, kaip už ausies užsikiša plaukus ir droviai pažvelgia prieš pasisveikindama. Ji galėjo pavaizduoti savo seserį, pamėgdžioti jos balsą, kūno judesius. Jautėsi ypatinga žinodama, jog gali apsimesti Stela, o Stela ja virsti nebūtų galėjusi.

Visą vasarą dvynių nesimatė. Niekas nematė mergaičių einančių Patridžo keliu ar sėdančių prie galinio stalo Lu užkandinėje, ar traukiančių į futbolo aikštę pažiūrėti, kaip

treniruojasi vaikinai. Kasryt dvynės pradingdavo Diuponų name, o vakarais išeidavo išsekusios, sutinusiomis kojomis, važiuojant namo Dezirė sudribdavo atsišliejusi į autobuso langą. Vasara artėjo į galą ir ji nenorėjo įsivaizduoti, kaip rudenį šveis vonios grindis, o draugės plepės valgykloje ir ruošis absolventų vakaro šokiams. Ar taip ir nugyvens visą gyvenimą? Pririšta prie namo, kuris vos įžengus ją prarydavo.

Liko viena išeitis. Žino tą – visada žinojo, rugpjūtį be paliovos galvojo apie Naująjį Orleaną. Įkūrėjo dienos rytą, baisėdamasi, kad vėl teks eiti pas Diuponus, pakrutinusi šalia miegančią Stelą tarė:

– Einam.

Suvaitojusi Stela apsivertė ant kito šono, užklotas susiraizgė aplink kulkšnis. Ji visada buvo miegalė ir dažnai sapnuodavo košmarus, apie kuriuos niekam nepasakodavo.

– Kur? – paklausė Stela.

– Pati žinai. Man atsibodo apie tai šnekėti, važiuojam.

Ją apėmė jausmas, tarsi priešais būtų atsivėrusios durys į laisvę, bet jei dels, šios gali visam laikui pradingti. Tačiau išvykti be Stelos nebūtų galėjusi. Jos visada kartu ir kažin, ar ištvertų išsiskyrusi.

– Nagi, – paragino ji, – ar nori amžinai tvarkyti Diuponų namus?

Ji taip iki galo ir nesuprato, kodėl sesuo sutiko. Galbūt taip pat iš nuobodulio. O gal, būdama tokia praktiška, Stela suvokė, kad Naujajame Orleane jos uždirbs daugiau pinigų, nusiųs namo ir mamai iš to bus daugiau naudos. O gal ir ji matė pradingstant duris į laisvę ir suprato, kad viskas, ko troško, egzistuoja toli nuo Malardo. Nesvarbu, kodėl ji persigalvojo. Visų svarbiausia, kad pagaliau Stela ištarė:

– Gerai.

Visą popietę dvynės lūkuriavo Įkūrėjo dienos šventėje, Dezirė manė, kad neišlaikys ir susprogs nuo tos paslapties. Tačiau Stela atrodė rami kaip visada. Jai vienintelei Dezirė patikėdavo savo paslaptis. Stela žinojo apie sesers neišlaikytus mokyklinius testus ir kad, užuot parodžiusi juos motinai, padirbdavo jos parašą šalia įvertinimo. Žinojo ir apie Dezirės iš Fonteno pavogtus mažmožius: lūpdažį, maišelį sagų, sidabrinę sąsagą – vien dėl drąsos, nes jai būdavo malonu nuo minties, kad ką nors paėmė iš mero dukters, šiai prašlamant pro šalį. Stela išklausydavo, kartais smerkdavo, bet niekam neprasitardavo ir tai buvo visų svarbiausia. Atskleisti paslaptį Stelai buvo tas pats, kas pakuždėti į stiklainį ir užsukti dangtelį. Neprasitardavo niekam nė puse lūpų. Tačiau Dezirė nenumanė, kad Stela turi ir savų paslapčių.

Vos tik Vinjė dvynės iškeliavo iš Malardo, patvinus upei patižo visi keliai. Jei būtų laukusios bent dieną, audra būtų jas išbaidžiusi. Jei ne lietus, tai purvas. Nuėjusios pusę Patridžo kelio būtų apsisukusios. Jos ne iš stipriųjų. Nebūtų klampojusios penkių mylių kaimo keliu, būtų sugrįžusios namo kiaurai permirkusios ir užmigusios savo lovoje, Dezirei pripažinus, kad pasielgė impulsyviai, o Stelai – kad buvo ištikima seseriai. Tačiau tąnakt nelijo. Dangus buvo giedras, kai dvynės neatsigręždamos išėjo iš namų.

Tą rytą sugrįžusi Dezirė pakeliui į motinos namus beveik pasiklydo. Tai buvo blogiau nei visiškai pasiklysti, nes negalėjai pasakyti, kuri tavo dalis žino kelią. Patridžo kelias vingiuoja į mišką, o kur paskui? Posūkis prie upės, bet į kurią pusę? Sugrįžus miestelis visada atrodydavo pasikeitęs, tarsi namai, kur baldai per kelis colius pasislinkę. Nesupainiosi su svetimais, bet

vis kliūni už stalo kojų. Stabtelėjo pamiškėje priblokšta tolyn besidriekiančio pušyno. Pašydama kaklaskarę dairėsi ko nors pažįstamo. Per plonytę mėlyną medžiagą beveik nesimatė mėlynės.

– Mama, ar jau atėjom? – paklausė Džudė.

Savo didžiulėmis kaip mėnulis akimis žiūrėjo į motiną, buvo tokia panaši į Samį, kad Dezirė nusuko žvilgsnį.

– Taip, beveik, – atsakė ji.

– Tai kiek dar?

– Nebetoli, vaikeli. Tiesiai per mišką. Mamai tik reikia susigaudyti ir viskas.

Kai pirmą kartą Samis jai trenkė, Dezirė ėmė galvoti apie namus. Santuokoje gyveno trejus metus, tačiau jai vis dar atrodė, lyg būtų buvęs medaus mėnuo. Vis dar suvirpėdavo, kai Samis jai nuo piršto nulaižydavo glajų ar pabučiuodavo į kaklą dažantis lūpas. Vašingtonas jau buvo ėmęs atrodyti lyg namai, kuriuose galbūt būtų galėjusi įsivaizduoti savo gyvenimą be Stelos. Bet vieną pavasario vakarą, prieš šešerius metus, pamiršo įsiūti jo marškinių sagą, o jam priminus atsakė, jog dabar ruošianti vakarienę ir jam teksią įsisiūti pačiam. Jautėsi pavargusi po darbo, vėlyvas metas, svetainėje girdėjo „Edžio Salivano šou“ – Dajahan Kerol treliavo „It Had to Be You“. Į orkaitę pašovė vištą, o atsisukus Samis vožė jai kumščiu į burną. Jai buvo dvidešimt ketveri. Pirmą kartą gyvenime vyras smogė jai į veidą.

– Palik jį, – telefonu patarė draugė Roberta. – Antraip jis manys, kad išlindo sausas.

– Ne taip paprasta, – atsakė Dezirė ir žvilgtelėjusi į vaiko kambarį palietė sutinusią lūpą. Staiga išvydo Stelos veidą lyg savo, tik nesumuštą.